

СПОРТ
Американцаца кулг
Гортадергда вай
мехкарча атлета

16

ЛОАМЕ
Шира юрт Аьрзи
тоаеча, гю дергда
кагирхоша

15

СЕРДАЛО

№33 (12610)
Майцхали
бутт,
31 ди, 2023 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
майцсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хьарак»
яха орден
еннай

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

КХЕТАЧЕ
Шахъара хълах
дийцар Наьсарерча
администраце

6

ГІИШЛОШЪЯР
Сурхо Пѳара ишкол
тоайир

7

НОАХАЛІЙ БУВЗАМ
Боккхийчарна гю
ду кагирхоша

8

КХЕРАМЗЛЕ
Хьунашка цѳераш
ювларца кѳовсам
лоаттабергбола
машенаш кхаьчай вай
мехка

9

БЕРІЙ ДУНЕ
Дикача гулакхаша
дог гюздоаккх

10

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Къахъегама новкъа
Къаман телевидене 10 шу дизад

2

**Мехкахой
гюлчий**

МагІалбика кхале
Юмалуш хилар,
хатарашца кѳовсам
лоаттабе

3

Къаман телевидене 10 шу дизад

Султиганаькъан Йоакъап

Къаман телевидене 10 шу дузача денна хетаяьча кхетаче дакъа лоацаш хилар вай мехкада Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьла, иштга республикерча тайп-тайпарча моттигашкара болхлой.

«Къаман телевидене итт шу дизарца, даькъалабийцар аз цигара болхлой. Укх дизача итт шеро вайна хьагойтар; Іадаташ, истори, культура лораеча даькъе; къаман телевидени хилар мехка мел эшаш да!» — язду вай Мехкадас ший телеграм-канале.

Телевидене къахьегача хІара сага болх боккха

лоархІам болаш хилар белгалдир Мехкадас. Телевидене гІолла цар хьахьокхача беркатеча хІамаша дуккха дикаш доаржаду вай мехка, сийрда наькъаш даькара, къахьегара тІахьех бахархой. Иразе, беркате къахьегача даькъалабийцар уж республикан кулгалхочо. Аьттув хилба цар шоай балха тІа!

Кагирхой вахара хьал тоадеш, къахьег республике

Султиганаькъан Йоакъап

«Культура» яхача къаман проектага гІолла, кагирхой вахара хьал тоадара тІехьа къахьег вай мехка. Цу мугІаре шоаш дІахьоча балхах дийцар мехкадаьга Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлага культуран гІулакхах йолча министерствонна кулгал деча Лавананаькъан Залинас.

«Укх тІехьарча шерашка аьттув баьннараш дукха да,

хьалдеш латт юрташка культуран ценош. ДаьтгагІера, ГІайрбик-Юртара культуран ценош йистедаьнна дала доахк, ЖІайрахье из болх дІаболабаьб. Республикерча театрашта, библиотекашта гІо ду оаха, цар болх дикагІа дІагІоргболаш. Мемориальни комплекса керда гІирс кхаьчаьб. Из деррига а вай берашта, кагирхошта лаьрхІа да. Кхоллама юкье уж хургболаш, шоай начІал доаржаде аьттув баргболаш да деррига а. Уж таха-

нара гІулакхаш эшаш да вай кхоанарча вахара», — белгалдир Мехкадас.

Республикера культуран оагІонцара гІулакхаш тоаде деза вай тІателла. Къаьстга йоккха терко тІайохийташ дийцар, гаьна лоамашка ядача юрташка хила дезача культуран ценоех. ХІара бера ший начІалах пайда эца, культуран гІулакх доаржаде аьттув бала беа.

«Берий вахар сакьердаме, дог гІоздоаккхаш, салоІам

хулаш дІагІоргдолаш, эша наькъаш да вай хьаделла дезараш. Хам баь варгвоацаш да, цар шоай кулгашца моллагІа пайдане, беркате дола хІама хьаьхоллаш хилар», — белгалдир вай Мехкадас.

Къаман проекташка гІолла къахьегаш, дикка гаьнадаргда вай цу балха тІехьа. Вай культуран хьал тоалургдолаш, даржаргдолаш, юкьеюалаьый уж. Дукха болх ба культуран гІулакхах йолча министерствон хьалхашка латтар.

Миннаца кулгал деш хинна Беканаькъан Ваха сацара хьаьхьа

Султиганаькъан Йоакъап

Халача лазарах цамогаш хиннаца Миннаца кулгалхочун Беканаькъан Вахий вахара никь хьадар укх деношка. «Панкреатит яха лазар хьаьхьайна, сакхетам чура ваьнна, Іочувигавар из дарбанче. Массане сатувар, из цу лазарах хьаваларга.

ЦІаьхьа, нийсьеннаца цу моттиго йоккха вас яьй из вовзаш мел хиннарашта. Дала, къахетам баь, тІаэцалва из!» — аьлар цунца болх баьча сага.

2022-ча шера денз, къаман политикахи, хоамехи, кепайаозонахи йолча министерствонна кулгал деш хьавоагІар из.

Дала къахетам болба цох, виьрза моттиг Дала даькъала йойла цун!

Толамаш доахараш кагирхой ба

Гаьгенаькъан Марина

Ерригача Россе дІахьош йолча «Махар-2023» яхача кхетаче дакъа лоацаш хилар вай мехкара кагирхой. «Вай республикера цига дакъа лаца баха хилар Озанькъан Салман, Хамхой Берс, Оздой Іаддал. ТІехьарчо цига йихьача «Аргона академи» яхача проекто 450 эзар сомах латта грант яккхар.

Спортивни яхьашка, туризма балхах йолча моттигашка, тайп-тайпарча гойтамашка дакъа лоацаш хилар вай кагирхой. КЧГУ ректор волча Узденев Таусолтана, Кубански ЧІоже ГІолла чакхбоахаш, экскурси йир Черсий мехка баьккача хьашашта», — дийцар тхога республикера лоІамхой цхьанкхетаре. Цига гулвеннавар бокккача мехкара 200 совгІа саг.

БархІ доакъашхочунна гранташ елар кхетаче.

МагІалбика кхале Іомалуш хилар, хатарашца къовсам лоаттабе

Султиганькъан Йоакъап

Цаьхха, хатар ийккха хІама хуле, наха де дезар хьалхадоккхаш йола моттиг дІайихьар МагІалбика кхале.

«Республике нийсдала тарлу мохк аьга хатар, из ди отте эггара хьалхарча аргІагІа фу де деза хайтар бахархошта.

«Массане теркамга» яха сиг-

нал елча, наха де дезадох дийцар», — йоах тхогарча хоамо.

Иштта дІахьоча Іомабаларах; наха, болхлошта боккха пайда боал. Шоашта хьалхашка мел оттадаь декхараш кхоачаш-

деш, дІадихьар цар Іомабалара гІулакх. Цо хьаьбокх, моллагІа хатар ийккха хІама хуле, наха оарцагІьухараш шоай болх дІабаха кийча болга.

«Никъ» яха рейд дІаяхьа арабаьлар, наькъашкара бокъонаш лораераш

Султиганькъан Йоакъап

«Никъ» яха рейд дІахьош бар селхан, наькъашкара хьал лорадеш бола МВД болхлош. Машенашца наькъашкара бокъонаш лораергІолаш, авареш хургІола баьханаш юстардоахаш, дІакхухьаш ба из болх шоай хан-ханнахьа.

«Наькъаш лораде арабаьннача МВД болхлоша хьалхадоккхаш, наькъашкара бокъонашца лерхІам хиларо мара хатараш совцадергдац», — йоах тхогарча хоамо.

800 совгІа саг хатарех кІалхарваьккхав вай МЧС болхлоша

Султиганькъан Йоакъап

Укх шера 839 моттигера оарц дехача баха хилар, вай мехкара цІи йоаеш лелараш. ЦІи яьнна, авари хинна, хьунагІа, хи чу саг вайна хиннача цхьацца хатарех 800 саг кІалхарваккха аьттув баьннаб

цу беркатеча наьха, Даьла кьахетамца. «ХІара дийнахьа шоай декхараш кхоачашде дІаоттараш 19 саг ва. Цар доалахьа тахан машенаши пхи гилкемеи да.

Цу тоабан хьалхазтта латар ва, из моттиг хьайийллача

денз цига болх беш, ший декхараш дика довзаш вола Йовлой Іийса», — йоах тхогарча хоамо.

Кулгалхочо яхачох, из болх ца лоархІаш болча нахех саг вац тахан цига кьаьгаш. Шоай декхараш дика довзаш, моллагІа хатар ийккхача оарцагІбаха кийча болаш, болх-

лой ба уж берригаш. 142 болх-лочоа юкьера, 27 саг «ЦІихеза оарцхо» яха еза цІи лелаш ва. Тайп-тайпарча моттигашкара нах хатарех кІалхарбоахаш, болх бе безаш хул цар. ХІара денна шоай болх дикача оагІорахьа тоабеш, кердадараш Іомадеш, хьабоагІа уж нах.

«Даьре никъ» яха парк тоае лерхI

Султиганаькъан Йоакъап

Шахъара моттигий куц тоадара йолча федерални проектага гIолла, кхы а йиъ моттиг тоае лерхI Магасе. «Даьре никъ» яхача парке а дукха хоза хувцамаш хургда, Дала аьннадале.

«Къаман исторех, культурах дараш юкъелоачаш хургъя «Даьре никъ» яха парк. СалоIаш вагIа, хIама кхалла, берашца ловза, цъаццэ хIама эца йиш йолаш моттиг хургъя цу парках. Из деррига а вай къаман йIаьхий йолча культуран юкъе хургда», — белгалдир вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас.

Хоза хувцамаш деш, кулг тоха лерхI 10-ча микрорайнерча Победы оалача ураме, Кулиева, Горчханова оалача урамашка, цу микрорайнерча сквере. Нах дукхагIа лелаш, салагIа сувцаш йола моттигаш я уж.

Галан юхерча доазон тIа уллача «Даьре никъ» яхача парке таханарча хано дIадеххача тайпара долча куцаца дувзаденна хувцамаш хургда. Доккха тур, кхуркхолг, иштта кхийола хIамаш оттаяь, къаман культурацардараш гойташ хургъя из моттиг. Туристий бIарг тIаоттаргбола хувцамаш де лерхI цига. Шахъара куц тоадара тIехъа хIара шера къахьег республике.

Керда дешара программаш хургъя вай мехка

Коазой Мадина

ХIетта араьянна керда дешара программаш йоаржаергъя вай ишколашка. Цох лаьца дийцар Наьсарерча культуран цIагIа дIайихъача кхетаче дешареи Илмани гIулакхех йолча министерствон кулгал деча Боканаькъан Аьсета.

Цига дакъа лоацаш бар ишколай кулгалхой, хьехархой. Иштта кхетаче баькка бар ре-

спубликера керттера федерални инспектор Смирнов Виктор, сенатор БIарахой Мухарбик, къаман гуллама кулгалхочун гIонча Хьаьшанаькъан Аза.

Кхетаче дIайолайир, РФ дешара гIулакхех йолча министерствон кулгалхочун Кравцов Сергея видеогойтам хьокхаш. Боканаькъан Аьсета дийцар, дешара юкъеяьхача кердача программех, дешара шерца юкъедоаладергдолча кхьдол-

ча хувцамех.

«Царех я профориентацех цаI йола модель. 6-11-ча класашка дешаргдолча берашта лаьрхIа «Россе — сона гушдар» яха урокаш хургъя цу юкъе», — белгалдир министра. Иштта кхетаче къамаьл дир министра гIончаш болча Угурчанаькъан

ПавтIамата, Пхьиденаькъан Заремас, «Хьалхарчар никъ» яхача моттигерча оагIон кулгал деча Албохчанаькъан Маринас.

ВIашагIкхетаре Мехкадаьгарча грамоташца белгалбир вай мехкарча 18 ишколера хьехархой.

Бераш лелача наькъий хьал тоадеш латт

Султиганаькъан Йоакъап

Дешара шу хьатIадоагIаш, даггара наькъаш тоадеш, бераш лела дезача моттигашкара басараш эргадоахаш, боахк Ма-

гасе. «Лакхача боараме тоадаь латташ хила деза, бераш лелаш дола наькъаш.

Тахан эггара лоархIаме долча гIулакхех да из», — аьлар

шахъара кулгал деча Орцханаькъан Зайта. Иштта, ишколашта гонахьарча моттигий куц тоадеш, къахьийгар болхлоша.

Берий лела дезача наькъашка асфальт Iобуллаш, кIоагаш

даьннача лотораш деш, боахк Магасе. Мэре белгалдир, шоай цIагIара арадаьлча, ишколе бераш дIакхачалца бола никъ дика тоабаь хила безилга.

Бераш наькълал дехъадувла моттигаш эргаяьхар

Султиганаькъан Йоакъап

Ишколашта юхера бераш дехъадувла деза наькъаш басарашца эргадоахаш, наькъашка керда гIирмаш (хIаракаш) увтгаеш бола болх дIахьош латт; вай мехкарча шахъарашка, юргашка.

Укх наькъа Илдарха-ГIалий тIарча ишколашта юхерча наькълал хьал меттаоттадеш хилар, цу гIулакха бехктокхаме бараш.

«Берий кхерамзле лораяра тIехъа дIахьош ба из болх. Берий бешамашта, ишколашта юхерча наькъаш тIа басарашца белгалонаш еш баьх-

кар цу даькъ тIара къахьегамхой. Ханахъа довш, дIадоалаш доацача дикагIдолча басарашца баьб цар из болх», — йоах тхогарча хоаме. Цул совгIа, машенаш сиха леларгIоацаш бордюраш («уллаш вола полицейски») ехкаш, наькъашкара кIоагаш дIакъувлаш, баьхар уж.

Лоаман юрташкара моттигаш тоаеш латт

Султигананькъан Йоакъап

Лоамашка ядача юрташкара моттигаш, тоаеш латт вай республике шоай аргага. Укх наькъа, Аршты яхача юртара

Шерипова оалача ураме керда гашлой никъ буллаш боаж болхлой.

«Цу юртарча ишколан кулгалхоша, бахархоша дехар даь,

дяхьош ба из болх. Ишколе аха арадовла дезача берий кхерамзле лораяра тлехьа, эшаш ба гашлой никъ. Цу гулакха тлахьожам бераша яхачох, бераш ишколе арадовла ха отталехь, йистебаргба

никъ, Дала аьннадале».

Шолжа кхалерча администрацен доккха баркал оалаш ба цу юртара бахархой, иштта сиха оарцагбаьнна, шоай дехар кхоачшдарах.

Тий тоаде лаьрхлад Илдарха-Галий тла

Султигананькъан Йоакъап

Илдарха-Галий тларча бахархошка хоам бир; Промыслови оалача урамера Шолжах тилла тий цхьан юкъа длакъяйла хургда, аьнна.

Из тоадеш болхлой боаж цига. «Тий тоаданза даргдоацача хьале эттадар. Пхе-ялх сахьата йистедала мег цигара балхаш», — йоах тхогарча хоамо.

Геттара дукха машенаш лелаш моттиг я из, цунга хьежжа лоархламе да ма хулла сихага тий меттаоттадар.

2023-24 шерашка хиш цлендара, Галгайчен 11,3 млн сом лургда

Коазой Мадина

РФ паччахьалкхен кулгалхоцо Мишустин Михаила арадаьккхача амарга хьежжа, 2023-2024 шерашка Галгайченна, Селий, Габартой-Балкхарой, Кьоаршой-Черсий мехкашта 65,8 млн сом лургда хиш цлендара, яхаш, дийцар «Сердало» корреспондентага Галгай Республикан паччахьалкхене.

Цу ахчах Галгайченна кхоачаргда 11,3 млн сом., Селий мехка — 2,2 млн сом., Габартой-Балкхарошта — 280 эзар сом., Кьоаршой-Черсашта — 52,2 млн сом., — аьлар Галгайчен министрий кабинетеле.

Аки-Юртара урам тоабеш хилар болхлой

Коазой Мадина

Шахьара моттигаш тоаяра тлехьа кхеллача программага гюлла, хозача куца тла боала-

беш, тоабир Аки-Юртара Шоссейни оала урам. Наькъа уллуг гюлла диллад 750 метр дола гашлой лела такилг, лампаш ехка сийрдаьккхаб урам, нув-

хаш Ючукхувса яьшкаш оттаяь.

«Тха керттера декхар — наьха кхерамзле лораяр, наькъаш боаггача боараме тоадаь хилий-

тар. Цунга хьежжа, къаьстта гаш леларашта аттага хургдолаш, керда никъ биллаб оаха», — аьлар Магалбика кхаленна кулгал деш волча Кьоастой Иаддал-Хьамида.

Наьсарерча наькъий куц хувцалургда

БГарахой Муслим

«Кхераме доаца дика наькъаш» яхача къаман проектага гюлла, хьатгадоаггача шера 13 км наькъашка асфальт билла лерхI, Дала аьннадале. «Наьсарерча ийс урам тла длахьоргба наькъаш тоаду болх. Уж да Наьсар-Керте - 3,25 км, Могушкананькъан - 1,58, Гайрбик-хьажий - 1,64, Шаймиева - 2,43, Фабрични - 1,53, Таргима цераггача - 1,19 км, Барханой - 0,32, Октябрьски - 0,55, Базоркананькъан цераггача йола проспект - 0,9 км.

Цу дерригача урамашкара

наькъаш керттера лоархлаш да. Цига бахача бахархой дехарах, длахьош ба болх дукхаггача даькъе. Хьатгадоаггача шу юкъекаьчача хана, тоадаь хила дезаш

да наькъаш», - дийцар мэре.

«Шоаш беш бола болх лакхача боараме, тлехдика бе беза къаьхьегамхоша. Из да керттердар», — аьлар Йовлой Урусхана.

Сиха дIаяхар берашта ахкан зама

Батайнаькъан Хьава

ДIаяха ханаш хозагIа хетах хиннад массаза а. Мишта йода ца ховш, дIайода бераха. Иштта дIадахар берий салоIа денош а. Юхьанца хеталора; бIарчча ахка хьалха да, аьнна; бакьда мишта яхар-хьогI аьнна хеталуш, дIаяхар из ха. Эггара хозагIа йола, берий дог гIоздоала ха яр из. Къаьстта садайначул тIехьагIа удаш, ловзаш лелача берий оазаш хьахозар. Цу юкьера цхьа хIама белгалдир аз: хьалхагIа санна ноанхошка е кхыча гаргарча наьхацига бераш ха яккха ухаш цахилар. Из фу дар сона хац; цхьабакьда шергара шу массаза дала; хьалха хиннар, къаман белгалонаш хувцалуш йоагIа. Со зIамига йолча хана, ма ираз долаш хетар тхона тхоаш гаргарча наьхацига ди-бийса даккха е дикка ха яккха дохийташ хилча! ХIанз-м бераш шоаш а дац дIаюха дахара башха тIера.

БIарчча шин шера сатийса цхьа гаргала саенаяр тхацига ший берашца, араьхара цIаеца. Тхона гаьна доацаш, цар а дар шоай цIа. Наггахьа вай мехка цIабакькча, цига дIасовцар уж хьалхагIа а. Укх наькъа а иштта хилар, кхыметтел цхьа бийса тхо долча ца йоаккхаш, шоай цIагIа хинна, дIабахар уж ахкан хоза ха йистеяларар. Юхе бахаш хилар деце, сона-м хац кхы из фу дар а. Сарралца ловзаш лийнна бераш, садайначул тIехьагIа, шорттига цIенгахьа ластар, чудолх тхо, аьле. Цудухьа сона дагаухар тхоай ханаш, мел безаме яр уж. ВIалла а чу ца доагIаш, Iе безам болаш хулар тхо хьоашалгIа дахача. Хетаргахьа, тахан берашта мел эшар леладе таро хилар да, аьнна, хет сона из. Тхьовра кхы дукха таронаш а мича яр наьха, цудухьа хьоашалгIа вахача а деггIоз хулар.

ДIабакьлар-кх уж ахкан кхо бутт, берашта а шоай тайпара халонаш нийслу дешарца ювзаенна. Деша безам болаш вар из дика кхетадеш хул, цудухьа цу тIа соцаш хул цар уйла. Беркате дешара шу хилда массадолча берий, аьттув балба цар хьехархой а шоаш хержача атта боацача къаьхьама мутIахьа хила.

Шахьара хьалах дийцар Наьсарерча администраце

БIарахой Муслим

Наьсарерча мэре дIайихьача кхетаце дийцар, таханарча дийнахьа шахьара хьал малагIа боараме да. Ханна-

хьа буц дIахьакхар, наьха могошала зе деш йола амбрози дIаяккхар, хIетта нах баха хайшача моттигашка хин гIулакх мишта латт, лийлха турбаш хувцар дар кхетаце дукхгIа

теркам тIабахийтараш.

«Шахьара кулгалхочо ший болхлошта тIадиллар; керда бутт хьатIаотталехь; уж деррига кхоачамбоацараш юстарда-

ха, аьнна.

Эггара хьалхарча арIарIа лостам бе безарех я берий бешамашта, ишколашта гонахьара моттигаш», — дийцар шахьара администраце.

Наькъашкара кIоагаш дIадикъа арабаьлар Наьсаре

БIарахой Муслим

Укх сахьате берех хьалдузаргда вай юрташкара, шахьарашкара наькъаш. Из ди хьатIадалехь, яхаш, сихбенна наькъашкара кIоагаш дIадукъаш боах цу давкъ тIара къаьхьегамхой.

Берий бешамашта, ишколашта тIадолхаш дола наькъаш теркаме лаьца; болх беш латт шахьаре. Йоацача, наькъашкара гIирмаш дIатохаш, светофорашка хьожаш, бераш леларгдола гIашлой наькъаш тоадеш, лел уж.

Керда Редант — Ачалкхе яха никъ тоабеш латт

Султиганакьсан Йоакъап

Керда Редант — Ачалкхе (Дабийорт) яха никъ тоабе арабаьнна болхлой. «Моттигерча програм-

мага гIолла, тоабеш латт массехк километр бола из никъ.

Таханарча керттерча гIулакхашта юкье да, вай мехка-

ра наькъаш дикача хьале дерздар», — йоах цу гIулакха бехктокхаме бараша.

Керттерча наькъа уллув гIолла, гIаш леларашта лаьрхIа никъ бул-

лаш боах тахан. Оттаяьча графиках дIабодаш ба болх. Iан шелал хьаотталехь, гуйран бетта йистебаккха лерхI из болх, Дала аьннадале.

Сурхо тIара ишкол тоайир

Султиганькъан Йоакъап

Укх шера боккха болх дIахьош, тоае оттаяча 16 ишколанна юкье яр Сурхо тIара № 3 йола ишкол. Хьалха хинначун тара йоа-

цаш, йовзаргйоацаш тоая латт из, бераш тIаэца кийча йолаш.

«Болх малагIа боараме дIабихьаб тахка ваха хилар гIишлой балхах йолча мини-

стерствонна кулгал ду Балахой М. Массайолча моттигашка хьожаш чакхваьлча, баьча балха раьза хилар из», — йоах тхогарча хоамо.

ДIадахача шера бIаьсти дIаболабир из болх. Деррига

кхоачашдаь даьннад, ишкол ший дешархошка хьежаш я. Керда гIандаш, истолаш, иш-капаш, улгаш денад цига. Цу дерригне хам беш, деша аьт-тув хилба вай берий!

ГIалгIайчен столице хьежар, кхадж тоссача даькь тIара хьал миштад

Султиганькъан Йоакъап

Магас-Шахьара викалаш харжарах бола болх дIабахьарах бектокхаме йола балха тоаба хьежар; кхадж тассара кийчъаьча моттигашкара хьал миштад, яхаш, дийцар «Сердало» газетага цигарча мэре болхлоша.

«Республикан керттерча шахьаре йиь моттиг я, кхадж тасса кийчъаь. Шахьара администрацен болхлоша техкар цар санитарни хьал миштад, цIера духьаларча кхерам-элен Iалашо йий», — йоах хоамо.

ДIабихьача балха чаккхенга диллача, балха тоабо белгалду, лерттIа кхадж тассара болх дIабахьара мел эшаш дар Iалашдаь хилар, хIара кхадж тоссача даькь тIа. Юкье нийслуш хинна кхоачамбоацараш юстардаьхад.

ЯлхлагIа ишкол хьаелларгья Эккажкьонгий-Юрта

Гаьгенаькъан Марина

ХьатIабоагIа бегта хьалхарча дийнахьа, дешархой тIаэцаш, ший наIараш хьелларгья Эккажкьонгий-Юртарча № 6 йолча ишколо.

Юртарча культуран цIагIа цу денга кийчлуш да цигара бераш.

«Культуран цIен юхе ишкол хьаеллар доккха совгIат хинна тIаийцар бахархоша. ВIаший

гIо деш, дIахьоргба цар шоай болх. Шинна моттигерча кулгалхоша кхетаче яьй, шоай балхаца дувзаденаараш дувцаш.

ВIаший гIо деш, бувзам лоттабеш болх дIабахьа чIоагIо яьй цар», — йоах тхогарча

хоамо.

720 бера деша таро хургья кердача ишколе. Таханарча хано дIадеххача тайпара тоаяча, кхозза вIаштIара яьча ишколе берашта мел эшар хоза Iалашдаь латт.

Керда берий беш хургья Наьсаре

БIарахой Муслим

Наьсарерча Базорканаькъан ураме, керда берий беш хьаелларгья. «Демографи» яхача къаман проекта гIолла дIахьош ба из болх.

Таханарча дийнахьа, 30% болх йистебаьннаб цига. Эшаш мел болча кхоачамца тоая хургья из моттиг. «Къаман проекта гIолла, тIехьарча шерашка шахьаре 5 берий беш хьаелла аьт-тув баьннаб. Вай дерригаш гIаддугаш беркате гIулакх

да из», — аьлар шахьара да волча Йовлой Урусхана.

Керда берий беш хиларо дикка аттачахьа доаккхаргда кхыча берий бешамий хьал. ДIаьха бетташ доахаш, аргIа хьакхачарга хьежа безац хIанз ноаной.

ГалгIайчен дешархой дунен халкый даар довзаш ба

Гаьзданаькъан Ахьмад

ГалгIайчен МагIалбика кхален Кердача Реданта культуран цIагIа, «Дешархошта лархIа культура» яхача Еригроссе проекта чуйоагIаш, «Дуненна халкый даар» яха кхетаче дIайихьар. Цун доакъашхой бар цу культуран фусаме уха дешархой.

«Даарех чам баькхачул тIехьагIа, викторина доакъашхой хьаала дезаш бар, малагIча къаман даарех шоаш чам баькхаб. Белгалдакха дезаш да, бераша шоашта тIадила декхар лерттIа кхоачашдаь хилар», — аьлар «Сердало» газетага Кердача Реданта культуран цIен кулгалхочо Хоаной Марета.

Дешархоша боккхача безамца теркалдир, дукхача къамий даараш мишта кийчду, хIара къаман цIихеза даар кийчдара говзал яйзар царна.

«Иштта бераша терко тIаяхийтар эрсий кхачанна, цунна юкьедоагIаш дар киназашкара оала даар, Л. Н. Толстой цIагIа лоаттадаь даар, къаьнарча а таханарча а Твере, Костроме, Суздале, Пскове, Рязане бахача наха кийчдеш дола даар, иштта московски рецепташ», — аьлар кхетаче вIашагIбеллараша.

Боккхийчарна гIо ду кагирхоша

Гаьгенаькъан Марина

Сурхо тIарча ветераний цIагIа дарба деш болча боккхийчарна гIо деш бола болх дIаболабаьб «Еригача Россе къамашта юкьерча кагирхой союза» моттигерча оагIоно.

«Цун викалаша «Ветераний цIенна» кулгал деча Налганаькъан Русланаца кхетаче йир дIадахача кIира. Эскурси яь, цигара моттигаш йовзийтар кагирхошта. Пхе шера бувзам лелабе цар яьча чIоагIоно хьаьокх, зIамагIар боккхагIчарна гIо деш дола вай къаман берка-

те Iадат.

Кагирхоша гIо дергда могаш боацарашта вахаре нийслуча гIулакхашца, масала, тика тIа баха, молха эца, дарбанче дIабига, кхычяхьа дIабаха безаш нийслоча, иштта ахча гулдеш гIо дергда. «Ветераний цIено» къоначарна гIо дергда болх-моттигаш

лахарца, мах бала ца безаш, дIа-хьа аха йиш хиларца», — йоах тхогарча хоамо.

«Боккхийчарна новкIостал дар - вай къаман тхьовра денз хьадахьаш дола хоза, беркате Iадат да. Цу гIулакхо лораю вайна юкьера юкь», — белгалдир Оздой Инала.

Дикахетар хинна бахар, вай лагере баьхка хьаьший

Султиганаькъан Йоакъап

Укх бетта 11-ча денгара 24-ча денга кхаччалца, Бейни яхача юрта еригача Россе кагирхой туристически чаьтарий лагерь лаьттар. ХIанз цун болх йистебаьлар. Еригача Россе тайп-тайпарча моттигашкара дукха кагирхой хилар, цига ха йоаккхаш.

«Со ГалгIай мехка хIанз диазлагIа венав. ЧIоагIа тамашийна, хоза мохк ба ер, дукха беркате нах бахаш. Укх республике ва кхераш вар, шийна укх мехках хIама цахарах кхераш ва. Ер хоза моттиг, дика нах массахана са дег чу бахаргба», — дийцар лагере ха йоаккхаш хиннача Байц Валерияс. Къонача хьаьшашта

дIахьекхар Маьтлоам, Лаьжгера кхуркхолг. Къаман истори, Iадаташ, хоза оамалаш йовзаш ха яьккхар цар.

Цул совгIа, вай къаман даараш довзийтар хьаьшашта. Федеральни а вайцигарча а моттигаша хьаллоацаш,

дIадихьар из гIулакх. «Бейни-2023» яхача чаьтарий лагере дукха кагирхой шоайла байзар, бувзамаш чIоагIдир.

Юрташкарча кагирхой фестивале, дакъа лаьцар вай республико

Гаьгенаькъан Марина

Юртарча кагирхой фестивале дакъа лоацаш хилар, вай мехкарча кагирхой гIулакхех йолча комитета кулгалхо Малсаганаькъан Адам. Къоаршой-Черсий мехка дIадихьар из вIашагIкхетар.

«300 совгIа доакъашхой гулбенабар Ильичевск яхача юрта дIахьош хиннача цу гулламе. Бехке хьаьший баь, тIаййцар цига вай мехкахой. Муш дIа-хьа увзабеш, кхертгIой кхувсаш, «жIаргаш-бурилгаш» яха ловзар хьок-

хаш, товращара латар гойташ къахьийгар кагирхоша.

Геттара чIоагIа теркам тIаозаш дар герз вIашагIдаьккха, тIаккха юха из вIашагIдолларца дувзадена гIулакх», — йоах тхогарча хоамо.

«Кагирхой дог гIоздаьнна хилар гIадвугаш дар. Къамашта юкьера бувзамаш, барт чIоагIбеш, хоза Iадаташ, культура, истори довзийташ хул иштта йола кхетаченаш. Юртарча кагирхошта дукха хIама довз, цунга хьежжа, вIаший бовзаро а боккха пайда бу», — белгалдир Малсаганаькъан Адама.

Ахча лочкъадаь зуламхо хьалаьцар

Султиганькъан Йоакъап

Вай мехкахочунгара тийшача баллах 144 эзар 940 сом ахча лочкъадаь зуламхо Челябинскера хьалаьцар МВД болхлоша. «Наьха ахча лочкъадарах федеральни оагӀоно лохаш хинна зуламхо вай мехка Говоалавир.

Блокчейн-система яхача хӀамангеи «Vince» яхача ахча хувцача моттигагеи ГӀолла, цъха тийшаболх вӀашагӀбелла, вай республикерча вахархочунгара ахча дихьад, атта даьккха рузкъа дуаш, паргӀатта лела вайлачӀо», — белгалдир полице болхлоша.

Цун гӀулакх судо дика тохкаш латт. Таьдало законах боагӀаш бола беж бергба цунна. Цо мукӀарал даьд, шийна карагӀдавннача зулама. Из чувеллав ханна йолча набахта.

Хьунашка цӀераш ювларца кьовсам лоаттабергбола машенаш кхаьчай вай мехка

Султиганькъан Йоакъап

ХьунагӀа цӀераш ювргӀоацаш тӀахьожам лоаттабеча моттигашка; керда, дика машенаш кхаьчай. «Экологи» яхача къаман проектага ГӀолла, кхаьчай машенаш хьун боахаме.

Цу проекто гӀо деш, 2022-

ча шера Шолжа-Шахьарерча хьун боахаме 17 керда, хьунашка эшаш йола машен кхаьчар», — белгалду Галама ГӀулакхах йолча вай республикерча министерствон болхлоша. ХӀанз кхаьчача машенаша гӀо дергда, хьунагӀара цӀи дӀа-хьа ца яржийта.

Наьха ахча дӀадала цатигар хьалехар Таьдало

Султиганькъан Йоакъап

Ахча дӀалургда аьнна оапаш бийца, 700 эзар сом мах бола доахан дига, цъхаккха тайпара шийгара доагӀар дӀадала ца тугаш, лийннар хьалехар Таьдало Навсарера.

«Навсарерча МВД болхлоша леткъар вахархо, харцача къамаьлашца Тяхаваь, 700 эзар сом мах бола доахан дигад шийгара цъхан сага, аьнна», — йоах тхогарча хоамо. КӀира дала-лехь ахча дӀалургда аз аьннар, вайна дӀаваьннава, буьзам хоадабаь.

Сиха оарцагӀбаьннача МВД болхлоша хьалехар, наьха ахча дӀадала ца тугаш, е ше дӀадига бархӀ хьайба юха ца доаладеш лечкъаш лийннар. Цун гӀулакх тохкаш латт МВД болхлоша.

ДогӀан хий дӀаухаргдар де гӀерт Шолжа-Шахьаре

БӀарахой Муслим

Таханарча дийнахьа эггара кертерча ГӀулакхашта юкье латташ да, Шолжа-Шахьаре догӀан хишта дӀааха моттигяр. 250 метр хургӀола из хьае болх дӀаболабаьб шахьарерча Грозненски оалача ураме.

«Тишгьенна хин турбаш, газ йода лини хувцаш; болх дӀабихьабар цига дукха ха йоацаш», — аьлар шахьарерча администраце.

Белгалде деза, хий дӀааха моттиг цахиларо, шахьарерча бахархой хьал халача оттаделга. Дукха догӀаш лаьт-тача, деррига наькъаш, наьха ковнаш хих хьалдуз.

ГалгӀай Ӏадаташ

Батайнакъан Хъва

Боккха чулоацам болаш дешаш да уж. Тхьоврча хана, вай даьша чӀоагӀа лорадеш хиннад къаман Ӏадаташ, царца ювзаенна я вай культура, эздел, къаман белгало, кхыдола хоза гӀулакхаш.

Тахан вай дӀатехкача, цхьадола Ӏадаташ лоархӀаш дола гӀулакхаш лаьгӀлуш доагӀа. ТӀехь-тӀехьагӀа цец-воаккхаш дола кӀезига хӀамаш вайна хоалуш а хул. Масала, геттара чӀоагӀа ийрчадоаккхаш доагӀа хьоалчагӀацара хӀама. Вай теркалдича, дика хоалуш хул, тхьовра ца леладаь, кӀезига хӀамаш. Со а, хетаргахьа, соца вай кхыбола бахархой а нийслу, укх тӀехьарча хана ресторанашка дӀахьош долча хьоалчагӀашка. Цкъа-дале, цига уж дӀахьош хилар а дац нийса, хӀана аьлча хье волча хьавенар мишта тӀаэц а из накъа мишта воаккх а яха моттиг лораш еш яц. Деррига кегада-лах ховз, беррига гаргара нах хоза оттадаьча доккхача истола тӀа багӀаш хилар а юхадаьннад. Кхаьч-кхаьчача, миӀ-миӀинге багӀаш хул нах. Хийла шоайла бӀарга ца гуш, дӀа-юха а къаст. ШозлагӀа-дале, цу маьре йодача сага мах бара чубоагӀаш бола боккхий нах берригаца кхалнаьха бӀарга кӀалха ба.

Дунен тӀа шоашта хӀама бӀарга ца дайча санна, царга лерг дилле, ладувгӀаш багӀаш хул хьоалчагӀе баьхка кхалнах. Из, сога хьаттача, вӀалла нийса дац, эзделца дац. Цул чӀоагӀагӀа тамаш елга да, цу мел болча наха юкьегӀолла тӀабахе, дас-нанас маьре йодача шоай йоӀаца, уллув дӀаэтте, сурташ доахаш хилар. Даьна вӀалла бӀаргагӀа йоагӀаш яцар тхьоврча хана йоӀ, эздела керттерча миӀингех цаӀ лоархӀаш яр из моттиг. Кхыметтел юха даьцӀа еначул тӀехьагӀа а цхьа ха йоаккхар, даьх оагӀув озаш. ХӀанз-м геттара а хьакхаштабаьннаб вай мехкарий. ТӀаккха цунах ала доагӀаш деций; гӀалгӀай Ӏадаташ кӀезиг-кӀезига юстардоалаш доагӀа, аьнна. Малав цу гӀулакха бехке? Вай да, хӀана аьлча вай дӀа ца хьийхар царна а ховргдац. Цудухьа, из хӀара цаӀгӀара хьадоагӀаш да, оалалургда сона. Лораде вай даьй хоза гӀулакхаш, цар йита дика лар. Кхее вай тӀехьелерттӀа, ший къаман овла бовзаш, цунна мутӀахьа йолаш!

Дикача гӀулакхаша дог гӀоздоаккх

«Ишколе даха кийчде бер» яхача болама юкьедахар тӀема доакъашхой бераш

Гьагенакъан Марина

«Ишколе даха кийчде бер» яха «ЦаӀ йолча Россее» хӀара шерара болам дӀабихьар Наьсарерча культуран цаӀгӀа. Укх шера из беркате гӀулакх вӀашагӀдоллаш керте лаьттар ва Паччахьалкхен Дума депутат вола БӀарахой Бек-хан, дешареи Илмани гӀулакхаш йолча министерствоца, культуран гӀулакхаш йолча министерствон болхлошца бувзам лелабеш.

БӀарахой Бек-хана белгалдир, тахан эггара чӀоагӀагӀа вай хьажа дезараш тӀема доакъашхой цаӀгӀара бераш долга. Ишколе баха царна гӀо де хьажа деза вай тахан. «Вай къаман сийдола къонгаш тахан боккхача мехка гӀулакха этта латт. Уж ба шун дай, вежарий, къонгаш. ГӀулакхаш сов дукха хиларах, вай Мехкадаь вӀаштӀехьа дацар тахан укхаза кхача. Баьда из ер беркате гӀулакх хьаллоацаш ва, массахана дегача вайца ва. Хьамсара бераш, шоаш кхедарий сий деш дахалаш!

Тахан беррига низ Юбилла, шоана беркате кхоане хилийта герт уж, цу хӀаман хам беш даха деза шо! ХӀаьта тхо массахана шуца да! Таханара теркам берий дог хьоасташ ба. Вай декхарийла да цар гӀулакхага хьажа. Геттара дагабоакх тахан тӀема операцион юкье дакъа лоацаш бараш.

Ма хулла цар вахара хьал тоадара тӀехьа къахьеге декхарийла да вай», — аьлар БӀарахой Бек-хана. Зал йизза бераш, цар ноаной болаш дӀаяхар акци. Из гӀулакх дӀадахьа гӀо деш хилар депутат Дарсиганаькъан Мухьмад, «ЦаӀ йола Росси» яхача парте СКФО, ЮФО дӀахьоча балха департамента кулгалхочун гӀонча Соломонов Павел, парте республикерча комитета хьалха латта Кхоартой ИбрахӀим.

Укх шера 1-ча, 3-ча классашка долхаш бераш долча Налганаькъан Залинас дийцар; иштта дӀахьоча гӀулакхо доккха гӀо ду ноаношта, яхаш. Тахан бер кийчде атта дац, цунга хьежжа моллагӀа дола новкъостал дар боккхача маьхе да.

Берашта хӀамаш дӀаекъаш

хиннараш бар БӀарахой Бек-хан, республикера керттера федеральни инспектор Смирнов Виталий, дешареи Илмани гӀулакхаш йолча министерствон кулгал ду Боканаькъан Аьсет. СовгӀаташ дӀаййцараш 250 совгӀа бер дар, кхы а 80 бер да хӀамаш дӀаяла езаш. Хоза ловцаш даьха, дешара шу дог гӀоза латташ дӀадоладе даькъаладийцар бераш хьаьшаша.

«Укх хозача гӀулакхо бераш гӀаддигад. Из чӀоагӀа лоархӀаме да царна, дешара шу долалуш. Хьамсара бераш, вай къаман ис-

тори довзаш, кхоанарча вахара уйла еш, мехках дог лазаш даха аьттув, низ хилба шун!» — аьлар Боканаькъан Аьсета.

«Сона эггара хозагӀа хета бос бола тӀормиг ба сона беннар, хьалхарча классе чуйодаш. Дика дешаргда аз!» — аьлар тӀема доакъашхой волча Котанаькъан Рустама йиӀига Суммаяс. ЗӀамигача хьаьшашта дегаш дӀизза ираз луш, дӀадахар из хоза гӀулакх. Иразе хилда вай бераш! Маьрша болаш цӀенах кхеталба вай къаман Украине латта къонгаш!

Къаман кинон истори тӀателла юмадеш да ГалгӀайче

Гьагенакъан Марина

Вай къам мехкадаккхарах болча дагалоаттама мемориале «ГалгӀайчен киноискусство» яха гойтам дӀахьош ба, из хетабаьб ГалгӀайчен кинона, яхаш, дийцар «Сердало» газетата ГалгӀай Республикан культуран министерстве.

«Музея болхлоша кийчбаьча цу гойтаме го йиш я халача наькъ тӀа вай къаман культуран болхлой къахьегаш хьабьхка хилар, хӀанз а цу даькъ

тӀа царна карагӀдоалар фуд. Цу гойтаме го йиш хургьа берригача мехка цӀихеза кинодаккхархо юахашканаькъан Шамал, Котанаькъан Берд, режиссёр Мамилганаькъан Сулумбик, начӀал дола актриса Янданаькъан Тамара; театра, кино актёр Новрбенаькъан Руслан, Цисканаькъан Мухьмад. Цар доккха дакъа юкьеденад, кинон искусство дегӀайоалаеча.

Из доацаш а, цу гойтаме хургда сурташ а хьагойташ йола материалаш а. Цига хьажа таро я маьцхали бетта 31 денга кхаччалца», — йоах хоамо.

Дагабоха хьакъ дола нах

Ганенакъан Мухтара Фатима дагалаьца

Гарчакханаькъан Сали

Укх деношка дIадодалу дешара керда шу. Эзараш бераш Юховшаргда Илман а хьакъала а керда лагIа даккха. ХIаьта цу даькье царна гIо деш хургба цар хьехамчаш хинна уралатта вай къамах бола дуккха говзанчаш, зиракшаш. Дуккха бераш цIенача, хIетта хьаяьча ишколашка деша дIадодалургда. Царех цьаьчарна эггара хьалха гургья компьютерни класс, актови зал, лорий кабинет, паргIата а дуккхача гIирсех йиза а йола спортзал, столони. Уж шедар бераш кхетамца кхедара гIадездаьда. Бакъда укх дийнахьа вайна дагабоха беа итташ шераш дIалуш, шоай низ, хьинар ца кходеш, къона гIехье кхееш чакхбаьнна, амма тахан вайна юкье боаца хьехархой. Царех цаI яр Наьсарерча № 1 йолча юкьберча ишколе къахьегаш хинна Ганенаькъан Мухтара Фатима.

Цу ишколе 10 шера деша ваьгIав со, аз из яккхар 1975-ча шера. Тхо из яккха дIадахале, цига балха баькар къона хьехархой. Царна юкье вар Бераханаькъан Жабраил, Патанаькъан Султан, Гарчакханаькъан Люба, кхьбараш. Къаьстта а ший сабарца белгала яр Ганенаькъан Фатима. ЙоккхагIа класса дешархой долча оаха тамаш йора цох, классе чухача фу ду-хьогI цо, аьнна хеталора, сов кIаьдаца, сатийнача, наха юкье йистхилар

доацача йоIах. Къаьстта цу оамалца белгала яр из кхьчарна юкье, хетаргахьа, цу духьа ше езайолийтар наха.

Хьехархо хилча, из гIареш, гIачувхаш, наха юкье хьакхашта, дукха хабар дувцаш, хила веза аьнна хет цьаьцачарна. Из нийса дац. Сога хьаьтгача, хьехархо хила веза Ганенаькъан Мухтара Фатима хиннача тайпара, ший оамалца, вахарца, гойташ долча масалца дешар-

хошта эздеда никъ хьехаш, нах лархIа а царца Имерза хила а Юмабеш. Къаьстта уж хIамаш берашта Юмаде дезача юхьанцарча классашка яр из хьехаш. Цунца болх баьча наха дувцачох, цо дий шера хьийха бераш белгала хулар йоах, шоай хьакъалца, дешарца, иманаца.

48 шу совгIа ха яккхай цо, ювцача ишколе къахьегаш. Эггара хьалха ше балха араьйнача ишколера кхы

дIа ца йоалаш, ишколашкара ишколашка ца ухаш, ше мел яккха ха цу цьан метте болх беш яккхай дIахо. Цул совгIа, боккхагIарна дика новкъост а зIамагIарна дика гIонча а хиннай Мухтара Фатима.

Цунца болх баьча, ишкочан директор хиннача Пхьилекъонгий Лидас цьан телепередаче цох дийца дагадоагIа сона. МоллагIа хIама эшаш хилча, из белгала цунга хургдолга ховш, Ганенаькъан Фатима йолча болхаш хиннаб цунца болх беш бола нах. Цох бIаргкхийтача, цунца къамаьл дича беркатегIа дIадодаш хиннад цар къахьегаме ди. Цу тайпарча хьехархоех оал; Дала дакъа денна саг яр из, аьле. Карарча хана из вайна юкье яц. Бакъда цо хьийха итташ, бIаьш бола вай мехкахой къахьегаш ба тайп-тайпарча моттигашка. Шоай хьехархо укх деношка цар юха а дагалувц, аьнна, хет сона, хIана аьлча цар вахаре йисай цо хьаенна йовхал, цо дегашка лоаттаь сердал.

Цунца болх баьча наха юха а юха а дагаух шоашта уллув, эшача моттиге шоай оагIув хьаллоацаш лаьтга новкъост, неш. Цунгара дукха хIама Юмадаьрех, Мухтара Фатима йиццалу-рех цаI я Кокурхой Шабазгире Мадина.

Цох лаьца дувцаш, Мадина аьлар:

«Ганенаькъан Фатима яьяр 1954 шера Кустанайски областа Калиновка яхача юрта. 1961 шера из

деша йода, Наьсарерча № 2 йолча ишколе. 1971 шера цига итт класс чакхьаккхе, из балха йода цу шахьарерча № 13 йолча ишколе-интернате, технически секретарь йолаш. Цига цьан шера болх бича, Фатима дIайода Наьсарерча № 1 йолча ишколе юхьанцарча классашка хьеха. 1974 шера из деша отт Шолжа-ГIалий гIарча хьехархой училище. Ший вахара дукхагIа йола ха, шовзткъа бархI шу, цига къахьегаш даьккхад Мухтара Фатимас. Цьан юкьа, Наьсарен дешара урхаллен методист йолаш, къахьег цо. Ше болх беча хана Фатима къона хьехархошта новкъост йолаш, эшшача цар оагIув хьаллоацаш, цар говзал лакхьеш, дукха къахьийга яр.

Россе юкьарча дешара сийдола болхло, ГIалгIай Республикан гIорьяьнна хьехархо, лакхарча категорех йола хьехархо — уж еррига цIераш Фатимас дуккхача шерашка толеме къахьегарах еннар.

2021 шера тов бетта, цIаьхха кхийтгача лазарах, кхелхар Ганенаькъан Мухтара Фатима.

Из, къоначарна нийса болх беш, дешара юкье дизза дакъа лоацаш, чакхьаьлар. Дала гешт долда цунна!»

Эггара хозагIдолча дага-лоацамашца дувц цо шийна уллув къахьийгача, дуккха хIама ше Юмадаьча Мухтара Фатимайх лаьца. Вай декхар да дика хьехархой биц ца бар, уж каст-каста хозача дешаца хьехабар.

Совглат далар — саг лархлар

Маца дала а хьаэца а мегаргда совглат?

Тарчакханаькъан Сали

Ер дуне Иодиллачаьха хьадоагаш да, наха дла-юха совглаташ телаш. Кхьметтел Дала ше дунен чу вайкхача эггара хьалхарча сага Адама сагота ца хилийта совглата кхеллай йоах кхалсаг. Цу хана денз, хьадоагаш да цхьацца хлама дла-юха луш, цох тоам а хулаш, нах бахар. Цхьабакь-да деррига совглаташ дац хьаэца мегаргдолаш; беррига нах бац, цар луш дола моллагла хлама, царех тийша а тийша, хьагтаэца мегаргдолаш. Цу хьабакьэца Эзопа дика аьннад ший Зевси бехали бувца-ча клоанолга тла. Зевс хиннав йоах саг йоалаеш. Дунен тла мел дола дийнат, цунна цхьацца совглат дахьаш доагаш хиннад. Эггара тлехьа, багадоаллаш зиза а долаш, боагаш хиннав бехал. Цунга аьннад йоах Зевса, массанегара совглаташ хьаэцаргда аз, цхьабакьда хьогара совглат хьаэцаргдац. Юххера, из клоанолг чакхийоалаш, Эзопа йоах, воча наьха совглаташ а, уж шоаш санна, дохьаж хьадетташ хул. Цудухьа совглатех а лоравала веза, ца деза уж хьангара дикача дег тлара да, хьангара воча дег тлара да.

Цхьаболо нах хул шоашта деннача совглатех ца башаш, цар тлаглолла халахетгараш доахаш. Укхаза дика масал да дерригача дуненна йовзаш йола Прометейх йола миф. Дагадоаглий шоана, Прометейна даьла эглазвахара бахьан? Чарахьера, сай бийна, ше цлавеча, ах дулх Зевса хьу цо, ах шийна дут. Бакьда Зевса дихьар тлехкаш дукхагла йолаш хиннад. Из бахьан долаш эглазвахача Зевса, цкьа малх длакьайлабоакхийт, адаманта хьежаргбоацаш. Шозлагла-дале, Прометей лоамах давехкийт, иштта логта а ву 30 шера, Геракла, даьга дехар а даь, мукь-аваккхалца. Деррига фу бахьан долаш дар? Совглата дихьа дулх дезаденнадацар. Харцахьа хлама дар цо леладаьр. Вай халкьа кицо йоах: «Совглата еннача говра бага ма хьежа». Вешта аьлча, хье лаьрхла хьаденна моллагла хлама, раьза воацаш, из клеизига-мезига хеташ, дла ма татта яхилга да из.

Хьалхарча заман чухьа нах дуккха камаьршагла хиннав аьнна хет сона, луш хиннача совглаташта. Зламига волча хана денз, сай даь-дас тхоай цлагла дувцаш хезад сона, нагахьа санна доттагичо, ма дика говр я хьо тлаваглар аьлча, тлера ю а ваьле, ер хоза хете, аз хьона совглата лу-кх ер, оалаш хиннад. Длаэцар, цаэцар вокхан гулакх хиннад. Нагахьа санна юкьгах хьерча шалта-тлехкар хоза хеташ хиннадале, юкь яьсте, уж шалта-тлехкар длалуш хиннад доттагичо, иштта кхь длахо а. Цох тарра, цхьабакь

хлама а дагадоагла сона. Из а са бера ханацара да. Тха цлагла латтар дикка кьахьийга хьадаь, тлера кулгаговзалца хоздаь-наьна тлоаргац. Цу чу тайп-тайпара кладай отрезаш ядар: сийна, мора зипаш; даьреш, лавсанаш, крепдешинаш, иштта кхь длахо а. Моллагла хьавена хьаьша, кьаьстта бехке кхалсаг из яле, коча хлама чу ца йоллаш, длаьхийтацар цо, иштта кхьдо-ла совглаташ а дора. Вай даьй лаьдалагла кхийна а совглаташ де йема а саг яр из.

Хланз зама а, нах а, цар деш дола совглаташ а эргадаьннад. Бе-бе а дукха а да уж. Кьама-ша леладеча дин гулакхашка хьежжа, декьалуш да совглаташ а. Цкьаза из совглат хьанна лургда ца ховш, дукхагла мала лоархларгва ца ховш, хьувзаш хул нах. Укхаза дагадох сона Пайхамара (с.л.с.) аьннар. Аишас хьаьтгад йоах цунга, совглат дала безам бар са. бакьда из цаг мара доацандаь, хьанна делча бакь-хьа да ца ховш, хьувз со. Цунна хьехам беча Мухьаммад-Пайхамара (с.л.с.) аьннад, хьайна эггара гаргагла ни йолчунна дладе, аьнна. Цун маан миштад аьлча, хьайна эггара гаргагла, эггара хьалхагла оарцагларгволча сага ле, яхилга да из.

Лелабеча динга хьежжа хул, луш дола совглаташ а. Масала, бусалба сага хьарама дола хлама дала мегаргдац, аьнна, белгалдаьккхад дуккхача моттигашка. Царех да корта бохабу хлама, глаьле, хьакхан дулх. Дийна хьакха яла мегаргьяц. Цул совгла, хьакхан цлоках баьтлормиг а, тлехкар а, кулгахийо-аккоргаш а, кий а яла мегаргьяц. Иштта жлале цлоках яь пхьошашдоацарг а дика яц аьнна хет сона. Фуд йоах дала мегаргдар? Кхалнаха а малача наха а тайп-тайпара совглаташ де деза. Масала, кхалнаха дала мегаргда йовлакх, маьчеш, пхьеглаш, дошо-дото хламаш, батах хьокха молха, дуфи, мерза хламаш, модз, кхьидараш. Бакьда пхьеглаши бохчеи даьса долаш дала мегац оал, цхьа хлама е клеизига-дуккха сом-эппаз чуделла мара.

Дукха ха йоацаш, со волча чуера цхьа кхалсаг. Бехк ца баккар а дийха, цо аьлар:

-Хьона новкьа децаре, цхьа совглат дергдар аз хьона? Чоагла дика коньяк да-кх ер. Мегаргдарий аз хьона дала? — аьнна, шуша а йоацаш, шушинг хьабекхар цо.

Шовзткьа шу хьалха цо из деннадаларе, сона цох хоза совглат хетаргдар. Бакьда хланз из цунгара хьаэца йиш яцар са, юкь-юкь коньяк а молаш, ламаз дича ма товргвар со!

Из кхалсаг кхеттал, из се молаш воацилга длахайтар аз, молаш хлана вац а дийцар. Аз яхачох сакхийна, ший совглат юхадаккхар цо. Хьалха геттара чоагла даьржа дар вай кьманна а массадолча кьамашта а юкье, малар совглата телаш. Нохч-

Глалглай книжни издательстве вар со цу хана балха. Гельминтозаш дувцаш, Ужахьанаькъан сага книжка делар сога, редактора болх бе, аьнна. Дийша а дийша, кеп а теха, арадаьлар из. Цхьан дийнахьа, делкьел тлехьагла со балха хьавеча, са истола яьшка чу «Собеседник» яхача газета юкьейоаллаш хлама уллар. Сайца цхьан кабинете ягача йоккхаглойлача редакторга Куприянова Евгениягача хьаьттар из:

-Фуй ер?

-Укхаза вена Ужахьанаькъан автор вар, ший книжка арадаккхарах, хьона совглат даьд цо, — аьлар кхалсага.

Хьа а ийца, газет хьадоаржадир аз. Цунна юкье цхьа шуша коньяки шуша шампанский доаллар.

-Аз ер коньяк хьаэцаргдац, шампанский цун книжка тлера дламаргда, — аьлар аз.

-Цигга ишкапа чу длачуоттаде хлаьта, — цо а аьнна, коньяк длачуоттадир аз. Длахо цох фу хилар сона хац.

Бусалба сага могадаьдац йоах, кхьметтел шампанский а.

Фу дала мегаргда йоах малача наха? Уж кхалнаха лучарел эргаш хул. Масала, малача сага дала мегаргда йоах: ламаз ду клувс, беттиг, сулхьаш, шалта, сахьат. Цу сахьатах лаьца массехк дош аргдар аз. Цхьачар из дала мегаргда йоах, вокхар дала мегаргдац йоах. Сахьат совглата делча, цо безаш бола нах вланий кьоастабу йоах. Сона деннадар цхьан йола сахьат. Дукха ха-м я тхо кьабста. Цудухьа, цаг доацаш, оалаш дац сахьато нах кьоастабу. Хлаьта а малача наха эггара дукхагла телача совглатех цаг да аьнна хет сона сахьати йовлакхи. Укх тлехьарча хана пазаташ тела баьннаб.

Хьалха кхалсага зизаш ийца вахар эсала, доастама лоархлар, вай кьаманна юкье, цох кхьча кьаман ладат лоархлар. Бакьда бусалба дин чухьа а зизаш дала могадаь да йоах. Бакьда кхалнаха дукхагла фу дезалургдар-м хац сона: зизаш е шоколадий клопилг. Шаккхе цхьана хилча а мегарг ма дий уж-м, киса шайкай дале. Зизай шо-шоай маан да йоах. Масала, цде зизаш дала мегаргдац оал, цар лоухача наьха цен бос хиларах. Це хьармакхаш дала мегаргда йоах, саг дукха везилга длахайташ. Клай хьармакхаш дега ценал ювцаш лу. Лажагча хьармакхаша саг чоаггла лархлар белгалду. Кьаьстта мода яьннай цу совглатий, укх тлехьарча хана. Хьалха берригача глалглай мехка зизай цхьа тика яцар, хьальара а баьле, базара юхе дла а этте, докхар уж цай долча дийнахьа. Хланз уж тикаш Магасе а, Ньсаре а, кхьча шахьарашка а йолаш я, цаг хинна а ца йеш.

Миштад тлаккха ишколерча хьехархошта совглаташ далар? Доагаш да уж дала е доагаш дац? Мархаш доастача де-

ношка хьехархоша-кхалнаха хьехархошта-малача наха йовлакхаш тел. Шоашца болх бу саг лархлар да из. Сона дукхаза тийннад иштта йовлакхаш, аз, хоза хеташ, хьайдаьд. Дешархоша хьехархошта совглаташ даларах фу йоах? Нагахьа санна из мах болаш совглат дале, цох кхьаь лоархл. Шийгахьа хьехархошунга озабезам байта лу йоах цу тайпара хлама. Цудухьа из во могаду. Хлаьта берий даьша шоашкара, раьза болаш, хьехархошо совглат дойя, из 3000 сомал дукхагла мах болаш хила йиш яц. Даланза ца йеш, даьша цу тайпара совглат делча, кхьаь балар лархлац.

Цхьан дийнахьа пхелагича классе, наьна метта урок луш воаллар со. Напарах пелг теха, классе чувалар цу класса кулгал деш вола хьехархой 8-ча дешаш йолча йийига нанеи — даьй-ноаной Совета доакьашхо. Ди дика а дийца, йистхила мегаргьярий со, аьлар цу кхалсага. Сона-м мича хов цар фу леладу.

-Йистхила, бакьда урок я са, дукха ха мича йоаергья оаш, — аьлар аз.

-Ер совглат беррига даьй-ноаной раьза болаш, хьона дладе аьнна тладилад сона, — аьлар цо. Зламига каьхага тлормигилг йооттабир истола тла.

-Цох хлама хургдац, хьай совглат длахо, — аьнна, хьа а ийца, йоэглаьккхар аз тлормигилг. Цу гулакха юкьевера класса кулгалхо, укх дунен тла мел дола хлама дийца, из совглат дита а дита, длабахар. Тлехкари сахьати дар цу чу хиннараш. Длаарадаьха, дла ца кховсе, кхь царна де хлама долаш вацар со. Цига длатлакхоачаваьвар со цу шин сага. Иштта моттигаш нийсьелча, маьха деза доаца книжка далар, хлама дац аьнна хет сона, нагахьа санна дешархо-чунна дикаглойла оценкаш увтайтар духьа из луш деце. Луш дола книжка а белгалара чулоацам болаш хила деза, во оамалаш ца йомаеш, хьарама хламаш ца дувцаш, кьамашта юкьера доьнаш хье ца деш, наха юкье барт-машар бувцаш хила деза. Кхоана дукха нах гуллургба вайцигарча ишколашка. Хетаргахьа, берашта а хьехархошта а цхьацца книжкаш лургда цига совглата. Бакьда уж, кьаьстта берашта лураш, лоралуш дала деза. Хлаьта хьехархошта-м зизаш делча а кхоачам ба. Геттара беза мах бенна ийца хила дезац уж, коа кхедаь хилча а кхоачам ба.

Цхьадола совглаташ геттара лерал тлехдаьле хул. Цхьан водитела, машенаца доагаш, дийцар сона:

-Во! ва са. Цунга дикагла дешийтар духьа аьннадар аз, нагахьа санна дика дешаш ишкол чакх а яьккха, хьо деша длаотте, аз совглата машен эцаргья хьона...

-Тлаккха?... Эттарий ер?

-Ишкол а дика яьккхай,

деша а эттав. Хьаэца йийзар са машен.

Из машена тла йотлахоавича, хьалха мо дика дешаргдий-теш цо? Из хаттар дессар са дег чу эггара хьалха. Деша глере а, машен цун дешара новкьарло еш хургья аьнна, хет сона. Нагахьа санна цо институт яьккхача из ийцаьларе, глаьхьа хургьяр.

Цхьан дезала дас аьлар, сай мел долча бера ийца квартираш йооттаьй аз. Бераш хланз а ишколе дагаш да. Из длахезача, кьаьхегамца уйла йоацаш, чам боацаш, сакьердаш, салолаш, бийша бадаш вахар длахоьрг ма дий цар-м. Шоай хьинарца фу деш хургба уж дунен чухь, шедар тоадаь, кийчдаь йооттадича? Сона нийса хетац цу берий дас даьр. Сакхетарг хилча денз, цхьацца хлама хьадеш, кьаьхегаш хьавенав со. Масала, 1974 шера Казахстанерча Московский ДЭСУ-294 хьаенна справка я сога, цига болх беш хиннав, аьнна. Цу хана 9-ча классе мара а хиннавац со. Хлаьта 1976 шера (университета хьалхара курс) Нохч-Глалглай телерадио председателя заместителя Овшанаькъан Мустафас хьаенна справка я, со радиостате воаца корреспондент хилара тешал деш. Саг кьаьхегаш ца хилча, вахарцара сакьердам дла ма боалий, тлаккха из сакьердам зуламерча хламашцара леха волалу зламига саг. Цудухьа берашта цу тайпара совглаташ а ца деш, уж кьаьхьа йомаде деза, из да вахаре царна эшаргдола а накьадаргдола а совглат.

Миштад тлаккха харцахьа, ца доагаш совглаташ телар? Масала, паччахьалкхено йоккхеза ций енна хул цхьавола саг, «Карагладьнарех» яха орден енна хул. Длатехкача, из ше мел вах ер ма дий аьнна хлама карагладьнна а хилац, ший кьам йехадеш ваьха а хул. Мишта нийслу совглата ца йоагаш йола цлеш телар? Из а дикача дагара боацача наха хьадеш хламаш да. Ца йоагачоа квартира, цла лу кьаман чоагла, хлана аьлча цун гаргара саг ва из кара долаш. Цу тайпара гаргара саг воацачо фу де деза? Из, валлалца нийсхонга кхача ца могаш, лела веза. Уж да хьарама совглаташ, моллагича дина оаглув вай хьаэце а. Цу тайпара совглаташ могадергдац е кераста а е бусалба а дино.

Кхь а дукха дувца йиш яр совглатех а уж луш болча нахах а. Бакьда лакхе мел хьоахадар а кхоачам болаш да, дика совглат малагла да, во совглат малагла да кхетаде. Сона бакьаьха хетар совглаташ, гаьнаша луш бола сом санна, лаьтто луш дола ялат санна, маьлхо луш йола йовхал санна, хьанала а цхьаккха тайпара дега вол йоацаш а хилар, тлаккха цу совглатех пайда эцаш бола нах а дуккха цленагла, беркатегла хургбар.

Кердача Илман гонахъа дукха дувц

Ишколашка Юмаде лерхI тема гулакх

Ирчакханаькъан Сали

Таханарча замо белгала хъахъехад; кагирхой, ишколе деша багIаца хана денз, тема гулакх довзаш, эскаре амал де кийчбеш хила безилга. Указа сона дагадох цъха эрсий кица, цо йоах «Кердадар — из дика диценна къаьнадар да». Хьалха, тхо ишколе дешаш долаш, 60-70-ча шерашка цу тайпара Илма дар ишколе. Цох оалар НВП (тема юхьанцара кийчо). ХIара ишколе тема болх дахьош нах бар, уж дукхагIа даькъе эспараш хулар. Масала, Наьсарерча № 1 йолча юкьерча ишколе вар капитан Къоастой Мурад, Иабий-Юртарча юкьерча ишколе вар воккхагIвола лейтенант Йовлой Хьасан, иштта кхы дIахо а. Цу наха итгаш шераш даьхар берашта тема гулакх хьехаш.

Дукха хIама чудоагIар цар луш хиннача уроакшта. Цкъадале, эскаре санна Юмадора мугIарех латташ, гIа бахар; цу тайпара борал а деш, илии доахар; нийсбенна дIаовттар, аьттехьа, аьрдехьа, гобаьккха юхаберзар, противогаз, дозиметр, тайп-тайпара герзаш, иштта кхы дIахо а. Тема шерашка хинна бе-бе танкаш Юмайора. ВлашагIьяккха, юха

влашагIйолла ховра Калашникова автомат, ППШ (Шпагина пулёмёт-тепча). Йовзар гранаташ, уж гаьнна кхувса Юмалора. Хьаьь къонача эскархой тоаба а яр ишколе. ЛаьрхIа цунна хьабайта тIабувха гIирс бар: кIаьнкашта — костюмаш, береташ; йиигашта — юбкаш, пиджакаш, береташ. Баьццара бос болаш дар барзкъаш, пограничникий санна.

Къаьстта дешархошта хоза хетарех дар хьежоргах топ еттар. Цу гулакха ишколе яр бокъонца йола топаш-винтовкаш. Бакъда тир-м яцар ишколе. ХIаьта а из гулакх юкьахди-тацар хьехархоша. Наьсарерча кирпичк еча завода топпар боахаш хинна моттиг яр хьалхашка лакха берд а болаш, кхесса топ сага е кхыча дийната новкъа хургIоацаш. ЗIамигача чемодана чу поатронаш а ехке, топаш а хьаийце, лаьрхIаца дийнахьа топаш кховса болхар, цаховчоа из гулакх Юмадора. Топ хьаелла а, поатрон чуйолла а, нийса Юерзае а, хьалаца а ха ма дезий. Из ца хайча, зулам дала тарлора. ЦIаккха дицIац сона, зIамига волаш Наьсарерча тире бIаргадайна хIама. Автовокзал цунна юхе яр цу заман чухь. Юрта долхача тха автобус хьая дикка ха яр. Из ха дIаьхийта дагахьа, тире чудаха латтар тхо.

Топ кхосса кийчлуча зIамигача сага юхе латтар тIехкарашкка хаччалца тIа хIама йоацаш, лоацига хачиг ювха кIаьнк. Топ «Юкагъя», пхо чу а белла, цо из юха дIакъовлаца хана, чура пхо хьа а ийккха, кIаьнка чен тIа кхийтар, цIека кIалха чу а бодаш. КIаьнк вийлхар. Ций тIадаьлар. Хий доацилга дар е фу дар хац сона; цъханне шуша чура мерза хий кхерзар цун човна. Нагахьа санна из зIамига саг топаца хьакхашта-ваьнна валаре, из Юмаьяларе, цу тайпара моттиг нийслургьацар.

Ишколера топаш, лора-

еш, йоагIаца тайпара хьаьча сейфа чу лелае езар, зуламхой тIакхоачаргбоацаш. Цу тайпара моттигаш а нийслора вайцига. 1980-1981-ча дешара шера хилар хIанз аз дувцаргдола хIама. Сурхо тIарча № 2 йолча юкьерча ишколе военкоматера хьалъенаяр бокъонца йола ши топ, дешархой топ кхосса Юмабар духьа. Бакъда уж дIаоттае лаьрхIа чIоагIьяь моттиг ца хиларах, хьачуенача бус лочкъаьь йи-хьаяр уж воча наха. Топаш хьаяла ца тугаш, дукха лаьттар из гулакх. Шолжа-ГIалий тIара МВД болхло вар, Ким яхаш

тайпан цIи йолаш, из хьалверра, юрт гулъяь, нахаца къамаьл де. Нагахьа санна топаш хьа ца лоя, ерригача юрта чухьожаргба, аьнна, хьакхайкадир цо. Дукха къамаьл дир нахаца районо заведующи хиннача Ужахьанькъан Iамархана, юртдас Гиренаькъан Мустафас, ишкола директор хиннача Йовлой Заьлмахас, юртарча боккхача наха. Ерригача юрта зулам бокъонца даргдолга шоаш тешабича мара, хьакховсанзар уж топаш. Сурхо тIарча быта цIен пIендаех яьча карта чу дIачуоттаь латташ кораяьяр уж сатоссаца хана. Цу тайпара зуламаш леладе мегаргда. Ишкола директора тийшаболх бир из даьча наха, балхара дIаваьккхар из.

Тема гулакх Юмадергдола керда Илма «Кхерамзлен кIийлеи Даьхе лора-яри» яхаш хургда. Дувцачох, тайп-тайпарча классашка Юмадергдолаш 7 книжка оттадергда. Цар тIа а царна лаьрхIаца программаш тIа а хIанззе болх беш ба. Цу тайпара книжкаш лаьрхIа хургда ийс шера а цъхайтта шера а дешача ишколашта. Юмадергда герзаш: автоматаш, Ф-1, РГД — 5 яха гранаташ, кхьдараш.

Дувцаш дола Илма юкьедоаладе лерхI 2024-ча шера.

Гаьнара хьадоагIа бувзамаш

Токмак лораш хиннаб вай дай а

Ирчакханаькъан Сали

Тахан каст-каста хаза йиш я Запорожьерча Токмакски кхаленах лаьца, хIана аьлча, цига хала хьал эттача хана, шоашта могош дола гIо деш ба вай мехкара нах, паччахь, паччахьалкхен болхлой. Ала деза, духьбал вай заман чухьа хьа-хинна бувзамаш дац Токмакаца вай къамо леладараш. Хьалха, советий Iаьдал доаккхаш а, дукха халонаш, низ тIалатташ хиннаб цу мотти-

га, гIалгIай къамах хьабанна нах цу ширача заман чухьа а хиннаб из мохк лорабеш, моастагIчох мукъабоаккхаш. Царех цаI хиннав Сурхо тIа ваьха Овшанаькъан Дуде ИбрахIм. Цун вахарах а Токмаке из мишта кхьаца хиннав а дукхагIа дувца лов сона.

Овшанаькъан Дуде ИбрахIм ваь хиннав 1892-ча шера карарча хана ХIирий республиканна чуйоагIаца Мочкхий-Юрта (Чермен). 1917 шера денз,

ИбрахIм дакъа лоацаш хиннав Граждански тема юкье, из бокъонца чакхбаллалца. 1918 шера, кIайгвардейцаша го баь, Симонов яхача купчечун цIен подвалашка нийсвенна хиннав 17 гIалгIай тIемхо. МоастагIаша уж чуболча цIенна цIи теха хиннай, хIаьта подвала чу цIераш йоаеца маршаца хий чухийца хиннад. Бакъда майрахой дIахо а шоай дов деш хиннаб. Юххера а, аьттув баьннаб цар, тIаььхкача партизаний отрядаша мукъабаьхаб гIалгIай

къонахий. Царех цаI хиннав Овшанаькъан ИбрахIм. Цу хIаман кIийлен тIа гIалгIай йоанзанчох Базорканаькъан Идриса бIарча повесть язъьий, «ТIаььхам» («Призыв») аьнна цIи а йолаш.

1919 шера деникинцаш тIалетаб СурхотIенна. Из хиннад аьтинга бетта 23-ча дийнахьа. Деррига къам, цъха барт болаш, духьалъэттад моастагIчоа. Шоаш цийца, халонца яьккха паргIато, керда Iаьдал иштта атта карардалията лаьрхIа хиннабац нах. Бакъда низаш цъхьатарра хиннадац, из баьбан долаш цу сарахьа моастагIчун карайода юрт. Дерригаш 900 цIа дола юрт йоаю, хIалакью: сомий бешамаш дIайоах, хьайбаш доаду, хьажкIаш, уралатта хIама ца дуташ, тоIаю. Кхьа ден, кхьа бус моастагIчо дIалаьцача юрта, духьале еш хул майрахой тоаба. Маьждигера дов деш хиннача цу тайпарча цъхан тоабанна юкье хиннав Дуде ИбрахIм а. ТIеххьара поатрон кхоачаялалца духьаллаьттаб уж.

1920 шера ИбрахIм тIом беш хиннав Врангела духьала. Из вохавеш, Лакхера Токмак, Лохера Токмак яха станицаш мукъайоахаш хиннав вай мехкахо. Иштта цо дакъа лаьцад

Махной бандаш йоаеца а. Терски областа гIалгIай полка юкьеваха хиннав из, 1-ча эскадрона цIеэскархо волаш, 1920 шера маьцхали бетта 15-ча дийнахьа.

1936 шера тушола бетта 12-ча дийнахьа Дуде ИбрахIма енна хиннай Къилбаседа Кавказа крайисполкома а ГIалгIай облисполкома а сийлен грамота. Граждански тема турпал бIаргавайна а вовзаш а варсо, кхувш воагIаца хана. Ше пенсе водаш, шийна Граждански тема доакъашхо ва аьнна тешал яздайта венавар из са даь-да волча. Дукха баьгIар уж дIадаха лира шераш дагалувцаш, шоаш дакъа лоацаш хинна моттигаш ювцаш. ИбрахIма оаз йиш хьаьлаца сага санна яр, къавеннача хана а. Хетаргахьа, из оаз иштта йиса хила тарлора цун Симонова цIагIа баргIаш хий чухийцаца хана дегI шелделарах, къамаргага кхоачаш ма хиннадий уж дукха баьгIаца подвала чу лаьтта хий.

Дуде ИбрахIм 70-ча шерашка а волаш вар, хьинаре къахьегаш хьа а воагIар. Къахьегамата ударник а хиннавар из йIаьххача хана. ТIеххьара цо болх баь моттиг яр Мочкхий-Юртарча комараш а баьцадараш а кхеду совхоз, цига бригадир гIулакх леладир цо.

Догцѐна ваьха саг

Чакхенаькъан Мурат дагалаьца

Гарчакханаькъан Сали

Нохч-ПаллгӀай республика ехачул тӀехьагӀа, дуккха йоазанхой, Илманхой вахар цхьан юкъа кӀалдисар. Царех дукхабараш шой дезал кхаба напӀа лаха дезача, вахаре-ра шой моттиг хувца, кердӀа-яр лаха езача эттар. Царех цаӀ вар аьнна хет сона сай ноахлах ва ала мегаргдолаш хинна Чакхенаькъан Аюпа Мурат. Хирий-гӀалгӀай тӀом хинначул тӀехьагӀа, Наьсаре цхьаццашийна булургбола болх лохаш а беш а хилар из. Цу хана цун лелабе безаш дезал бар. Кхы де хӀама а доацаш, дуккхача наха хьаеллар, шой таронга хьезжа, зӀамига е йоккха тикаш. Мурат вӀаьхий саг вацар, цудухьа цо, АТП юххе, къаьнара автовокзал хиннача хьайийллар газеташ, журналаш докха киоск.

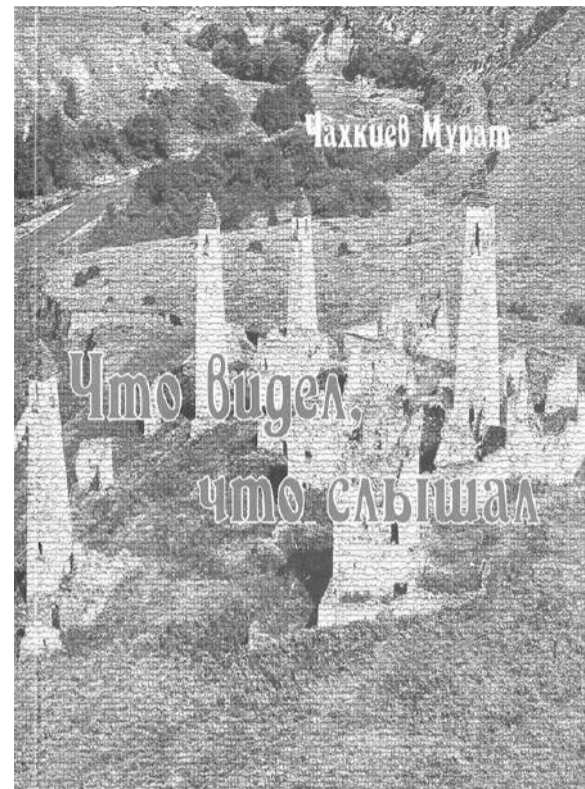
МутаӀаланаькъан Хьажбикара церагӀа цу урам тӀа дукха яр цу тайпара тикилгаш, боксонца йола тикай бульвар хьахиннаяр цох. ХӀанз мо йоккхий, кирпичка яь яцар уж, цар дагдахиттар гӀалгӀаша оалаш дола «татий гӀоташ» яха дешаш. Мурата цига йоотгӀае тикилг аьшк тӀатеха, кӀалха токкхӀа дӀаьхьа йиш хулийташ, гӀонаш тӀа-когаш тӀа латташ яр. Гулакх нийсенна, цу оагӀорахьа хьалвахача, цох бӀарг ца кхеташ чувӀагӀацар. Шийна вовза саг бӀаргавайча, велалуш оамал яр цун. Цхьаькха а цхьа белгало яр цу зӀамигача сага, шийца къамаьл деча сага, бегаш баь е дега товргдар аьнна, дикахетар де хьожар из. ДукхагӀа цун киоскашка докхаш хиннараш «Кьилбаседа Кавказ», «ГӀалгӀайче» «Сердало», иштта мехка цӀихеза, цӀенхашта газеташ дар. Царел совгӀа, «ВорхӀи», «УнахцӀено», царех тарра кхьодола журналаш дар. Цигара цунга доккха ахча кхоачар оалалургдац сона, хӀана аьлча царех луш хиннар дукха хӀама дацар, цунца цхьана газеташ, журналаш дагдаоагӀа а дацар къам цу хана. БӀаьш, эзараш нах бар фусамех бежа, бе болх, баха моттиг йоацаш лелаш. ХӀаьта а даим цхьаццаш хӀама хьаде гертташ хулар Мурат. Юххера, цу моттига а воаккх из йаьдало. Цу урам тӀара тикилгаш дӀаьхьа, вӀаштӀара яь тикаш хьае бола-лу. Мурата цу хана иштта йоккха тика хьае таро яцар, из баьхан долаш цигара дӀаваха везача отт из.

Ший киоск йоотгӀае керда моттиг лаха езаш дар гулакх. Цунна из яла раьза волаш саг кораванзар, моттигерча «Наьсарен оаз» яхача газете мара. Дидиганаькъан Бориса пурам делар Мурата редакцна наӀаргаший киоск йоотгӀае. Цул совгӀа, цу чура «переноска» хьахетта яр цун лампа а йаь йовхал лу розетка а. Со цу хана ювцача редакце корреспондент вар.

Мурат балха хьавеча, чувача атта зелуш хулар. Редакце корах дӀайода «переноска» гуш яле, Мурат балха хилара белгало яр из. Цу тайпара тока саьрг гуш беце (чуводаш хьабоаккхар цо из), цу сахьате ховра из балха воацилга. Цудухьа из хӀара дийнахьа яхар санна бӀаргагора сона. Бакьда цхьа оамал яр цун, тхо долча чу а вена, тха болх-йоазув доадеш, хабараш дувцаш вагӀаргвацар цааккха. Хетаргахьа, иштта вагӀа ха а яцар цунга. Амма, саготденна, тлох саг ше волча воде, цун сагото яй ца еш-м цааккха а йергвацар. Дукха багахбувцам ховш, анекдоташ довзаш вар из. Цудухьа цунна атта могоар саг велаве а, еза уйлаш гаьнаьха а. Мурат, хетаргахьа, цига а болх бе витанзар. Дукха ха ялале, ший киоск дӀаьккхар цо. ХӀаьта а яз деш болча нахацара бувзамаш хоададеш, уж бицлуш, царна хийравоалаш вацар къона йоазанхо. Цу хана йоазанхо ала йиш йолаш а вар из.

Газетера дӀавахар со а. 2000-ча шерашка «Селалад» яхача берий журнале къахьегаш со волаш, наггахьа воагӀар Мурат берашта даь йоазош дахьаш: беламе дувцараш, ховли-довзалеш, кицаш, кх. дӀ. Цкъа иштта веча, дукха ха йоацаш арадаьнна «Хезар-дайнар» яха ший книжка делар цо сона, ший кулгаца йоазув а даь. Из дар 2007 шера оагӀой бетта 28-ча дийнахьа. Вешта аьлча, шу чакхдала дисараш массехк ди мара дацар. Ший тайпара Кердача шерца дувзаденна совгӀат хилар цох сона. Дувцараша багахбувцами аьнна шоллагӀйола цӀи еннаяр цунна автора. Книжка дийкъа дар массехк даькъа. «Бакьдар хьаоала бурилгаш» яхача даькъа чудоагӀар дувцараш. Уж 41 дар. ШоллагӀа даькъа дар «КӀалтӀаьккха кетар» яхаш. Цунна юкъе дукхагӀа сатира яр. «Со лакхе хьал-м хьажанзар» яхача даькъаца — беламе дувцараш. Иштта книжканна юкъедахадар берашта лаьрхӀа дола «Ховли-довзалеш», «Ловцаш-сардамаш», «Кицаш», кхьдараш. Лоацца аьлча, дешача сага наб тӀагӀартаргӀоацаш, саготлургдацаш дар книжка. Цун мужалта чухьа массехк дош яздаьдар Мурата: «Сали! Ер книжка лу аз хьона совгӀата. Дег чура даим хьо лоархӀаш вола Мурат».

Ше дувцаш дола къамаьл моллагӀа хӀаманца дувзаденна дале а, ше дӀаьздаьча цхьан кицан чулоацамах тара дар цун деррига вахар. Из кица да: «Бакьдар — беркат». Из беркат цунцара къасташ дацар аьнна хет сона цааккха а. Из дика гу вайна цу книжканна язъьаьча дешхьалхенца, из язъьар ва халкъа поэт Вешкаранаькъан Мухьмад. Еш вай из еррига, хӀана аьлча из дукха йоккха яц: «Тахан а тӀехьа тахка, яшха езаш ганз я гӀалгӀай багахбув-

цам. Цу хьакхьехьа дукха болх баьб тохкамхоша, вай меттаца, литератураца чам болча наха. Ноахалгара ноахалга кхоачаш, ха-заманца къагаш, хетолг малхага кхувдаш санна, вай синошкахьа лесташ дек халкъа дош. ХӀаьта цун маӀан тахка, хам ха хӀаранена дилладац.

Бакьда ер вай карара книжка дийшача гучадоал, Чакхенаькъан Мурат деша, гӀалгӀай багахбувцама кӀоаргал йовзаш, цун дух довзаш саг хилар. Вай халкъа кхоллама цхьааккха буртиг битац Мурата теркал ца беш. Шийна мел хеза хоза дош, кица, оалам, кицай хьасапе дола лоацига дувцараш дӀаьзду автора. Цудухьа наха дика, дег чура къоабалдаь тӀаийцар 1998-ча шера арадаьккха «Нах бел» яха сборник. Цул совгӀа, Мурата гулдаьча йоазонашта кепӀа йийттай Татарий мехкарча «Чаян» яхача журнала оагӀонаш тӀа, «Кьилбаседа Кавказ» яхача газета тӀа а, хӀаьта вай республике, цо гулбаь багахбувцам ца бешаш, наггахьа мара саг хургвац.

Боккха сакьердам хургба наха укх книжках. Ер дийшача керда хӀамаш, кицаш, меттахьа аьнна дешаш довзаргда. Хоалургья гӀалгӀай метта кӀоаргал, хозал. Цул совгӀа, дега, сина салолам хургба.

Аз баркал оал Мурата, ер книжка арадаккхарах, ше беш бола болх дӀахо дӀабахьа Дала низ лолба цунна».

Иштта лакхара мах беш, хоастабӀаьб йоазанхой Союза керте лаьтгача, комсомола преме лауреат хиннача халкъа поэта Вешкаранаькъан Мухьмада зӀамагӀволча новкъоста Чакхенаькъан Мурата кхоллам.

Къаьстга хьаоаде деза аьнна хет сона, йоазанхо «Селалад» яхача берий журнала тӀа кепӀа етташ хинна йоазош. Царех да «ГӀаз-паччахь» (2001), «Итт тумӀа», «Ши лоалахо» (2002), «Сага декхараш» (2005), «Дадега сenna хьез?» (2008),

«Укх хаттарашта жоп делча, кицаш хьахул», «СагӀадехарга цӀаьрматал», «Вир» (2006), кхьдараш. Дерригаш дийца варгвац. Цхьадола цун дувцараш кепӀа етташ хиннад «Литературни ГӀалгӀайче» яхача журнала тӀа а. Царех цхьадараш да Арсамаканаькъан Ӏалихана хьа а дувцаш дӀаьздаь.

Вайна ховш ма хиллара, Цагена дувцараш дӀаьздеш къахьийгад тайп-тайпарча наха. Этгара дукхагӀа уж гулдаьр а дӀаьздаьр а хиннав Малсаганаькъан Увайса Або. Бакьда кӀезига къахьийгадац Мурата а наха дукха дезаш дола уж анекдоташ лохаш, хезар дӀаьздеш а тоадеш а. Царех цаӀ дешаргда вай. «Вирага дахатта» яхаш да из:

«Вир лочкъадаь водача Цагена тӀакхӀаьчав лоалахо.

—Са вир ма дий ер, мича дугӀа ер? — хаьтгад цо

—ДӀаьра дац ер-м хьа вир, са вир да-кх, — жоп деннад Цагена.

«Да-дац», аьнна, дӀакъовсабеннаб уж.

—Хье сох ца теша, вирага дахатта, — яьхад Цагена».

Дукха хӀама йоадеш, кӀоарга хьаькъал долаш да Мурата дӀаьздаь кицаш. Оалаш да, багахбувцама этгара хьаькъал долашагӀа йола жанр кицаш да. Дувцача книжка тӀара кицаш йодийшача кхоачам ба, из бакьдолга ха. Барт яхача деша хам дика хов аьнна хет сона массанена а, бакьда Мурата санна цун маӀан даь саг вайнавац сона. Дукха мерза хӀамаш да дунен тӀа. Дунен тӀа мел йола морзал хьа цӀагӀа яле а, бакьда барт ца хуле, цар чам къахьа хетаргба сага. Цудухьа тамашийна нийса аьнна цо ший кицаца «Шекарал мерзагӀа цӀагӀара барт ба».

Цхьавола саг хул нах бегбоахаш, цар сий лохе гертташ. Амма массахана чакхдалац цу тайпара ийрча гулакхаш. Цкъаза дизза жоп луш а хул, сага даьча воча, сийсаза-

ча гулакхашта. Из геттара дика хьахайтад вайна автораший «Ӏаьха наьха кий яьккхача, хьайяр тӀаьн кӀалха йолла» яхача кицаца.

Нагахьа санна цу книжка беррига чулоацм бовза безам бале, цох хулаш бола салолам мел ба ха ловш вале, из деррига йодеша деза. ТӀаккха мара ховргдац миштаб йоазанхоцун кхоллам.

Дукха ха йоацаш со волча редакце хьоашагӀа вера республике дика вовзаш вола гишлонхо, Наьсар-Кертгерча политехнически колледжа хьехархо Чакхенаькъан Билан. Мурата дезалах аз хьоахадича, цо аьлар:

—Догцѐна, нах дукха безаш саг вар из.

Цул тӀехьагӀа, дӀаара в аьнна, ший машена чура хьа а ийца, ши книжка делар цо сона. Мурата ше дийна волаш арадаьккха хиннача «Хезар-дайнар» яхача книжканна цо юха кепӀа тохийтаяр шин меттала: гӀалгӀайи («Хезар-дайнар») эрсийи («Что видел, что слышал»). Шаккха а ший ахчӀа арадаьккхадар уж Билана. Баркал хилда цунна из, виц ца веш, дагавоагӀаш хиларах. Уж книжкаш дахаргда, наха дешаргда аьнна хет сона.

Чакхенаькъан Аюпа Мурат карарча хана воацаш ва. Дикка ха я, из бакьдунен чу дӀаваха. Сай хур даь, цун тайпан нахага телефон теха, цун дезала тӀакхача герттавар со, ер йоазув деча хана. Бакьда цун сесаг а воӀ а белгала мичахьа бахаш ба тахан хьаала ховш саг хиланзар. Ер Муратах дола тӀехьара йоазув дац аьнна хет сона. ТӀехьа тӀаьоагӀаца хана, цун дезала кхел миштай а дувца йиш хургья. Бакьда Мурат ше хьоавича, цох дикадар мара оалаш саг кхийттавац сох. Наха деш дола тешал, сага дикагӀйола белгало я. Наьха дег тӀара йо ма легалда вай цааккха, мел дукха укх дунен тӀа дахарах.

Хризантемашца куц тоадир Магасерча урама

Султиганькъан Йоакъап

Магасерча керттерча урама куц тоаде лаьрхIар хризантемашца. Кулиева оалаш болча ураме кхабилгашка дагIа хоза зизаш-хризантемаш хьалгъэх-

кар «Зеленхоз. Магас» яхача моттигерча къахьегамшоша.

«Цу зизаша, геттара чIоагIа бос тоабай, бIарга хоза хетача хьале оттабир из урам. Наьха дегаш хьоасташ да уж зизаш

шоай хозалца. Хоза хIама, мич-чахьа дале а, бIарг сийрдабоак-кхаш хул», — аьлар шахьарерча мэре.

Бахархошка кхайкарал ду, боккъал лораде шахьара куц тоаде юкъехувлаш дола

хIамаш! Зизашца, гаьнашца уж дезаш, лорадеш хила! Из беррига къахьегам шоана, бахархошта хозал кхоллаш ма бий! Сага дегIацара эздел а, цу хIамашца лерхIам лелабаро хьагойт.

Къаьнара ингале хIамаш кораяьй лоамашка

Султиганькъан Йоакъап

Сообщение о возможном установлении публичного сервитута

1	Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия (уполномоченный орган, которым рассматривается ходатайство об установлении публичного сервитута)	5	Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия 386101 Республика Ингушетия, г. Назрань, пр. И.Базоркина, д.70, тел:+ 8 (8734) 77-10-69, сайт: https://mizo-06.ru , E-mail: mio.ri@mail.ru В течение 15 дней со дня опубликования сообщения о возможном установлении публичного сервитута в порядке, установленном для официального опубликования (обнародования) правовых актов поселения, городского округа, по месту нахождения земельного участка и (или) земель, указанных в пункте 3 данного сообщения. (адрес, по которому заинтересованные лица могут подать заявления об учете прав на земельные участки, а также срок подачи указанных заявлений)	
2	Строительство и реконструкция линейного объекта «Газопровод среднего давления, расположенный по адресу: м.о. Насыр-Корт, ул. Бузуртанова» (код стройки 15317-19) (цель установления публичного сервитута)	6	-Генеральный план муниципального образования «Городской округ город Назрань», утвержденный Решением Городского Совета муниципального образования «Городской округ город Назрань» от 21.04.2011 № 19/155-1; -Правила землепользования и застройки муниципального образования «Городской округ город Назрань», утвержденные Решение Городского совета муниципального образования «Городской округ город Назрань» от 30.11.2012 №14/52-2 (с изменениями и дополнениями); -Постановление администрации г. Назрань «Об утверждении проекта планировки территории и проекта межевания территории» №608 от 18.10.2021 г. (реквизиты решений об утверждении документа территориального планирования, документации по планировке территории, а также информацию об инвестиционной программе субъекта естественных монополий)	
3	Кадастровый номер Адрес или иное описание местоположения земельного участка (участков), в отношении которого испрашивается публичный сервитут	7	1. https://nazrangrad.ru (сведения об официальных сайтах в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет», на которых размещены утвержденные документы территориального планирования, документация по планировке территории, инвестиционная программа субъекта естественных монополий)	
	06:05:0600004:1077 06:05:0600004:72 06:05:0000000:695 06:05:0600004:1078		2. https://mizo-06.ru/ https://nazrangrad.ru (официальные сайты в информационно - телекоммуникационной сети «Интернет», на которых размещается сообщение о поступившем ходатайстве об установлении публичного сервитута)	
4	Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия 386101 Республика Ингушетия, г. Назрань, пр. И.Базоркина, д.70, тел:+ 8 (8734) 77-10-69, сайт: https://mizo-06.ru , E-mail: mio.ri@mail.ru Администрация города Назрань 368100 Республика Ингушетия, г. Назрань, пр. Базоркина, дом 13 Тел: 8(8734)77-05-07, сайт: https://nazrangrad.ru , E-mail: nazran-mer2006@yandex.ru время приема: по предварительной записи (адрес, по которому заинтересованные лица могут ознакомиться с поступившим ходатайством об установлении публичного сервитута и прилагаемым к нему описанием местоположения границ публичного сервитута, время приема заинтересованных лиц для ознакомления с поступившим ходатайством об установлении публичного сервитута)	8	9	С графическим описанием местоположения границ публичного сервитута, а также перечнем координат характерных точек этих границ можно ознакомиться обратившись в уполномоченный орган, которым рассматривается ходатайство об установлении публичного сервитута

Лоамашкарча Эбана къаьнара ингале хIамаш кораяьй вай мехкашошта. «Эбана тошкаш баьккача «АСМА Тоаба» яхача моттигерча болхлошта корайир ингале пхьегIех йисараш», — йоах тхогарча хоамо.

Петербурге хьаеш хинна ингале шуша я цига ювцар. Шушан кIалха яздаь латт, из мича-хьа хьаьй. Вай лоамара гIалаш йолча, дукхача хана денз, тIалаьтIаб тайп-тайпарча моттигашкара Иилманхой, аьлий, дуне довзаш лелараш. ГIалан чу ваьхачоа енна хила мег из, е цо ийца хила тарлу царгара.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредители:
Правительство Республики Ингушетия и ГАУ «Общенациональная газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Росохранкультуры по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать:
30 августа 2023 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ №1435 Тираж: 2000 экз.

ГалгIайчера «Ангушт» команда Краснодаре хиннача яхье котьяьлар

Гаьгенаькъан Мартина

2009 шера денз йолча «Ангушт» футболни командо «дотув» даькхар «Краснодар-2023. Ахкан кубок» яхача вай мехкашта юкьерча кьовса-ме, яхаш, дийцар ГалгIай Республикан физически культуран, спорта министерстве.

«Краснодар-2023. Ахкана кубок» яхача спортивни яхашка дакъа лоацаш хиннараш Россетайп-тайпача моттигашкара 8 команда яр, уж дIайихьар маьцхали бетта 23-ча денгара 28 денга кхаччалца.

Ловзар дIадахьара командаш шин дакъа йийкъа яр, толаш йола ши моттиг дIалоаца тоабаш полуфинале йоалаш яр, уж керттера моттиг якхара тIехьа лайзар. «Ангушт», «А» группана чуйоагIаш, ловзаш хилар Махачкалечра «Сокол», «ДФЦ Сочи», Росточерча «Спарта» яхача командашца. ГалгIайчен кьонача командан тренераш бар Ноакастхой Алик, Мархенаькъан Дауд. Хьалхарча дакъе ловзаш, дика гойтар шоаш Хьулахой Гаддал-Малика, Тирканаькъан Илеза. Ловзара чакхенга диллача, Селий мехкарча, Краснодарерча «Кубанаца» кьовсабелар вай футболисташ. Царех цхьакхха котваланзар. Плей-оф (ийшар аравоалаш) лайзаца керттера оттаяь хиннаха а йистеяьлар чот 1:1 йолаш, бургац чутохарца белгалваьлар Албохчанаькъан Мухьмад.

Сочерча командаца ловзаш, вайбараш ийшар, бакьда яхь йистеяьнначул тIехьагIа лайзаца хана, уж котбаьнна хилар бахьан долаш, «Ангушт» яха РСШ яхий финале хилар», — аьлар кепайоазонга.

Белгалду, котбаьннарашта Кубок, майдилгаш, дипломаш денна хилар. Иштта «ДикагIвола яхьан ловзархо» яха совIат делар Имагожанаькъан Мухьмада. ХIаьта Тиймарзанаькъан Iумар; дикагIа вола защитник ва, аьнна; белгалвир.

Американцаца кулг гIортадергда вай мехкарча атлета

Гаьгенаькъан Мартина

Туркий мехка кулг гIортадеш дIахьоргйолча яхье дакъа лоацаш хургва вай мехкахо. «Укх бетта 26-ча дийнахьа американски армрестлера Хатчигс Тодда кулг Iудилла хьожаргва вайцигара Саганаькъан Ибрахим.

«Малхбоале малхбузен духьала» яха яхьаш дIаяхьа лаьрхIад

Туркий мехка. Вай атлетаца цига дакъа лоацаш хургба тренераш Котанаькъан Хьусен, Тимарзанаькъан Ибрахим», — йоах тхогарча хоамо.

Кулг гIортадарах дунен тIа цихеза волча Тэрзи Энгина яхачох, цу яхьашка хьежаш дукха спортсменаш хиннаб, цунга хьежжа спорта вахаре боккха лерхIам болаш да из гIулакх.

Аьттув хилба вай мехкахо-чун, катало яьккха, цIава!

Волейболах йола яхь хилар Илдарха-ГIалий тIа

Султиганаькъан Йоакьап

Кагирхошта юкьера волейболах йола яхь дIайихьар Илдарха-ГIалий тIа. Укх бетта 30-ча дийнахьа дездергдолча

шахьара 28 шу доалача денна хетаяь яр из яхь.

«Шахьара керттерча стадиона тIа хиннача яхьашка, коталонга кхача гIерташ къа-

хьийгар спорт езараша. Котбаьннарашта елар грамоташ, совIатгаш, майдилгаш. Яхьан чемпиона кхачар геттара хоза кубок», — йоах тхогарча хоамо.

Шахьара спортгах йола ишкол яр из моттиг вIашагIеллар. Цунна гIо деш хилар шахьара администраци, кагирхой совет.

ГОбъявления

Утерянный аттестат №00624009240972, выданный ГБОУ СОШ №2 г. Сунжа в 2023 году на имя Мархиева Ислама Вахитовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №00624008007270, выданный СОШ №1 с.п. Яндаре в 2021 г. на имя Костоева Абдулы Муссаевича, считать недействительным.